

LECTURILE ȘCOLARULUI

Clasa a IV-a

EDITURA
ANDREAS PRINT

Lecturile școlarului

Clasa a IV-a

Antologie de texte literare
din
literatura română
și
literatura universală

Conform Programei Școlare de Limba și Literatură română
a Ministerului Educației, Cercetării și Inovației

EDITURA
ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Lecturile școlarului, clasa a IV-a /

- București: Andreas Print, 2013

ISBN 978-973-8958-76-0

Prezentările autorilor: *Laura Ivona DUMITRU*

Traduceri: *Iulia FELDRIHAN; Otilia FELEA, Gabriela SIMION, Consuela TĂNASE*

Desene interior: *Constantin ARMEANU; Costin CĂLIMOCEANU; E. W. KEMBLE, Vasile OLAC*

Desene coperte: *Costin CĂLIMOCEANU*

DIFUZOR EXCLUSIV:

AGENȚIA DE DIFUZARE IVO PRINT

Calea Griviței 158, demisol, sector 1, cod 010745,

București, Tel./Fax: 021.22.20.767;

Tel. mob.: 0729.075.680

E-mail: ivo_print@yahoo.com

Site: www.editura-andreas.ro

© Editura **ANDREAS** PRINT, București, 2013

Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată și retransmisă sub formă: tipărită, electronică, mecanică, fotocopiată, audio sau sub orice altă variantă fără permisiunea scrisă a **Editurii Andreas Print**.

Tel./Fax: 021.22.20.767

Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Copertă: Editura Andreas

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Bun de tipar: 15.03.2013; Coli de tipar: 23

Format (Z₆): 16/54x84 cm.

Cuprins

Cele zece porunci ale școlarului / 7

Limba noastră (A. Meteevici) / 8

LITERATURĂ ROMÂNĂ / 11

Vasile ALECSANDRI / 11

- Sămănătorii / 12
- Rodica / 13
- Lunca din Mircești / 14
- Malul Siretului / 16

Grigore ALEXANDRESCU / 19

- Lupul moralist / 20

Dimitrie BOLINTINEANU / 23

- Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare / 24
- Năvala lui Țepeș / 25
- Țepeș și solii / 26
- Fata din dafin / 27

I.L. CARAGIALE / 31

- Făt Frumos cu Moț-în- frunte / 33

George COȘBUC / 43

- Trei, Doamne, și toți trei / 44
- Pașa Hassan / 47
- Mama / 50
- Dunărea și Oltul / 53

Ion CREANGĂ / 56

- Amintiri din copilărie III și IV / 57
- Dănilă Prepeleac / 93

Al. DONICI / 108

- Știuca și motanul / 109

Mihai EMINESCU / 111

- Făt Frumos din Lacrimă / 113
- Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie / 136

- Călin (file din poveste) / 138

- Mai am un singur dor / 147

Emil GÂRLEANU / 151

- Cea dintâi durere / 152
- Vulturul / 156
- Părăsită / 158
- Trandafirul / 161
- Frunza / 163

Calistrat HOGAȘ / 167

- **Pe drumuri de munte** / 168
- Amintiri dintr-o călătorie* / 168
- Spre mănăstiri / 168

Șt.O. IOSIF / 179

- Revedere / 180
- Visul lui Ștefan Vodă / 181
- Vara / 182

Petre ISPIRESCU / 185

- Vulpea firosoasă / 186
- Bogăția și veselia / 187
- Ariciul și vulpea / 190
- Aleodor Împărat / 193

Alexandru VLAHUȚĂ / 209

- **Povestiri** / 204
- În ajunul Crăciunului* / 204
- Mogâldea* / 206
- **Pictorul Nicolae Grigorescu** / 210
- Viața pictorului* / 210
- **România pitorească** / 215
- Pe Dunăre* / 215
- Giurgiu. Călugărenii / 215
- În munții noștri* / 219
- În Munții Neamțului / 219
- Valea Teleajenului / 229

**LITERATURA CONTEMPORANĂ PENTRU
COPII / 233**

Ștefan SGANDĂR / 233

Puiul de lup / 234

Feciorul de împărat / 240

Mihaela ION / 246

Mâna din cer / 247

Coșul cu naramze / 254

LITERATURĂ UNIVERSALĂ / 259

Charles DICKENS / 260

– Aventurile domnului Pickwick
(fragmente) / 261

Capitolul I- La Rochester / 262

Mary Elisabeth MAPES-DODGE / 281

– Patinele de argint (fragmente) / 283

Jack LONDON / 295

– Colț Alb (Capitolele I, II și III) / 297

William SHAKESPEARE / 315

– Furtuna / 316

Mark TWAIN / 329

– Aventurile lui Huckleberry

Finn (Capitolele I - IV) / 331

Oscar WILDE / 353

– Prințul fericit / 354

Cele zece porunci ale școlarului

1. Să mă scol odată cu răsăritul soarelui, să-mi spăl fața și mâinile și să-mi îndrept gândul către Dumnezeu.
2. Înainte de a pleca la școală să-mi repet lecțiile.
3. Să fiu atent la explicații și să respect cu sfințenie sfaturile doamnei/domnului învățător.
4. Să-mi iubesc colegii; să ajut pe cei mici și să nu-i pizmuiesc pe cei mai buni ca mine.
5. Să nu mă întovărășesc cu cei răi.
6. Să mă silesc să devin mai bun decât sunt.
7. Să fiu cuviincios față de toată lumea și cu respect față de cei bătrâni.
8. Să întrebuițez cu folos tot timpul zilei.
9. Să-mi iubesc părinții și să le dovedesc în fiecare zi dragostea mea.
10. Să mă rog lui Dumnezeu pentru sănătatea părinților mei și a doamnei/domnului învățător.

Limba noastră

ALEXE MATEEVICI
(1888-1917)

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată;
Un șirag de piatră rară,
Pe moșie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce fără veste,
S-a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste

Limba noastră-i numai cântec
Doina dorurilor noastre;
Roi de fulgere ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pâinii
Când de vânt se mișcă vara:
În vestirea ei, bătrânii
Cu sudori sfințit-au țara.

Limba noastră-i frunză verde,
Zbuciumul din codrii veșnici,
Nistrul lin ce-n valuri pierde
A luceferilor sfetnici.

Limba noastră-i vechi isvoade,
Povestiri din alte vremuri.
Și cetindu-le-nșirate
Te-nfiori adânc și tremuri.

Limba noastră a fost aleasă
Slavă să ridice-n ceruri.
Să ne spuie-n hram și-acasă
Veșnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor țarani.

Înviați-vă dar graiul
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți slinul, mucigaiul,
Pe uitarea-n care geme.

Strângeți piatra lucitoare
Ce din soare se aprinde;
Veți avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

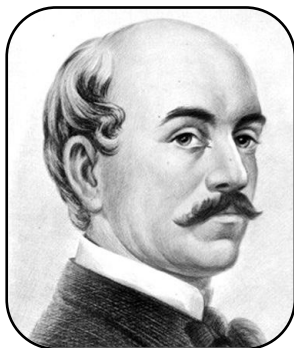
Nu veți plânge atunci amarnic
Că vi-i limba prea săracă.
Și-ți vedea cât e de darnic
Graiul țării voastre dragă.

Răsări-va o comoară
În adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară,
Pe moșie revărsată.

LITERATURĂ ROMÂNĂ

Vasile Alecsandri

Poet, prozator și dramaturg, **VASILE ALECSANDRI** s-a născut în Moldova, la Mircești, pe **14 iunie 1818 (1821?)**. Primii pași spre învățătură îi face acasă, cu dascălul Gheorghe Vida. Studiază apoi la Paris. Este atras mai mult de literatură, deși făcuse cursuri de medicină și de drept. Creațiile populare, care l-au fascinat, vor fi un real izvor de inspirație. Adună scrieri populare, pe care le și publică în volum: *Poezii populare ale românilor*. Măiestria poetului este dezvăluită însă în volumul *Pasteluri*. Își câștigă astfel renumele de *Bardul din Mircești*, iar Mihai Eminescu îl numește „*acel rege-al poeziei*“. În afară de poezii, Alecsandri a mai scris și proză (*Vasile Porojan* și altele), dar și piese de teatru, dintre care cele mai cunoscute sunt acelea care au ca personaj principal pe *Cucoana Chirița*.

Pe lângă activitatea culturală, Vasile Alecsandri s-a implicat în evenimentele istorice ale vremii în care a trăit: Revoluția de la 1848, Unirea Moldovei cu Țara Românească (1859). A scris *Hora Unirei*. A fost director al teatrului din Iași și ambasador al României la Paris. Pentru poezia *Cânticul gintei latine*, este premiat la concursul Societăților limbilor romanice de la Montpellier, în 1878.

A încetat din viață în **1890, pe 22 august**, fiind înhumat chiar în parcul casei de la Mircești.

Sămănătorii

Sămănătorii harnici, cu sacul subsuoară,
Pășescu-n lungul brazdei pe fragedul pământ;
Pe culme, pe vâlcele se suie și coboară
Zvârlind în a lor cale semința după vânt.

„O mie!“ zice unul menind cu veselie,
„Noroc și roadă bună!“ adaoge un alt.
„Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!
Ca trestia cea naltă să fie paiul nalt!

Din ziori și până-n noapte tot grâul să răsară;
În el să se ascundă porumbii osteniți,
Și când flăcăi și fete vor secera la vară,
În valuri mari de aur să-noate rătăciți!“

Sămănătorii veseli spre fund înaintează,
De-a curmezișul brazdei boroanele pornesc,
Și grapele spinoase de-aproape le urmează,
Îngroapă-ncet semința și câmpul netezesc.

Convorbiri literare, 15 mai 1868

Rodica

Purtând *cofiță* cu apă rece
Pe ai săi umeri albi, rotunzori,
Juna Rodica voioasă trece
Pe lângă junii sămănători.

Ei cu grăbire îi sar în cale,
Zicând: „Rodică, floare de crin,
În plin să-ți meargă vrerile tale,
Precum tu, dragă, ne ieși cu plin

S-ajungi mireasă, s-ajungi crăiasă!
Calea să-ți fie numai cu flori,
Și casa casă, și masa masă
Și sânul leagăn de pruncoșori!“

Cu grâul de aur ei o presoară,
Apoi cofița întreagă-o beu,
Copila râde și-n cale-i zboară,
Scuturând grâul din părul său.

Convorbiri literare, 15 mai 1868

Lunca din Mircești

Bate vânt de primăvară și pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunza crește, și voioasă lunca râde,
Sub verdeața drăgălașă dispar crengile pe rând,
Și sub crengi umbroase mierla sare șuierând.

O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!
În oricare zi pe lume iese câte-o nouă floare,
Ș-un nou glas de armonie completează imnul sfânt
Ce se-nalță cătră ceruri de pe veselul pământ.

Tot ce simte și *viază*, feară, pasere sau *plântă*
În căldura primaverii naște, saltă, zboară, cântă,
Omul își îndreaptă pasul cătră desul stejăriș,
Unde umbra cu lumina se alungă sub frunziș.

El se duce după visuri; inima lui crește plină
De o sacră melodie, melancolică, divină,
De o tainică vibrație, de-un avânt inspirator
Ce-i aduc în pept suspinuri și-n ochi lacrimi de amor.

Este timpul renvierii, este timpul rennoirei,
Ș-a sperărei zâmbitoare, ș-a plăcerii, ș-a iubirii,
Paserea-și gătește cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.

Sus, *paingul* pe un frasin, urzind pânza-i diafană,
Cu-al său fir de-argint subțire face-o punte-aeriană,
Iar în leagăn de matasă grangurul misterios
Cu privighetoarea dulce se îngână-armonios.

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori zburătoare,
Se-ndrăgesc în părechere pe sân alb de lăcrămioare,
Și, ca roi de petre scumpe, gândăceii smălțuiți
Strălucesc, vie comoară, pe sub ierburi tănuți.

O pătrunzătoare șoptă umple lunca, se ridică.
Ascultați!... stejarul mare grăiește cu iarba mică,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor,
Fluturul cu plânta, râul cu limpidele izvor.

Și stejarul zice ierbeii: „Mult ești vie și gingașă!“
Fluturașul zice floarei: „Mult ești mie drăgălașă!“
Vulturul uimit ascultă ciocârlia ciripind;
Râu, izvoare, nouri, raze se împreună iubind.

Luncă, luncă, dragă luncă! rai frumos al țării mele,
Mândră-n soare, dulce-n umbră, tainică la foc de stele!
Ca grădinele Armidei, ai un farmec răpitor,
Și Siretul te încinge cu-al său braț dismierdător.

Umbra ta răcoritoare, adormindă, parfumată,
Stă aproape de lumină, prin poiene tupilată,
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori înfloriți,
Ea la sânul ei atrage călătorii fericiți.

Și-i încântă, și-i îmbată, și-i aduce la uitare
Prin o magică plăcere de parfum și de cântare,
Căci la tine, luncă dragă, tot ce are suflet, grai,
Tot șoptește de iubire în frumoasa lună mai!

Convorbiri literare, 1 mai 1868